

VIDA AUGULYTĖ BUČMIENĖ

LIETUVIŲ KALBOS GRYNINIMO IR TURTINIMO PRATIMAI

Antrasis pataisytas leidimas

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ŠVIETIMO TARYBA
CHICAGO

2006

Amerikoje gimę lietuviai kartais neteisingai išverčia angliskus žodžius ar posakius iš lietuvių kalbą. Tokios klaidos yra šešių rūsių: 1) keliareikšmių angliškų žodžių klaidingas išvertimas, 2) vertimas pažodžiui tokiu išsireiškimu, kurie yra būdingi tikai anglų kalbai (idiomatinių posakių), 3) klaidinga vartosena tarptautinių žodžių, kurių reikšmės anglų ir lietuvių kalbose skiriasi, 4) klaidingas vartojimas, arba vengimas vartoti, lietuviškų žodžių, kurie neturi angliškų atitikmenų, 5) panaudojimas netinkamo prielinksnio ar prielinksnio panaudojimas ten, kur jis néra reikalingas, nes lietuviški daiktavardžiai bei įvardžiai yra linksniuojami, ir 6) panaudojimas galininko su veiksmažodžiu, reikalaujančiu kito linksnio.

Dabar aptarsime šias klaidų rūšis.

A. Štai eilė dažnai klaidingai išverčiamų keliareikšmių angliškų žodžių ir jų lietuviški atitikmenys.

1. if - ar, jeigu

as if - tartum, lyg (He's acting as if nothing happened. Jis elgiasi, lyg nieko nebūtų atsitikę.)

Žodis jeigu yra vartojamas, išreiškiant sąlygą. (Pvz.: Jeigu rytoj nelis, eisiu į parką.)

Žodis ar vartojamas ryšium su tiesioginiu ar netiesioginiu klausimu. (Pvz.: Ar ateisi? Nežinau, ar Jurgis namie. Pasakyk, ar turi saldainių.)

2. ask - klausti, prašyti, kvieсти

klausti - to ask a question. (Marytė klausė, ar tėvelis jau grįžo.)

prašyti - to request. (Vaikas prašė pyrago.)

kvesti - to invite. (Mes Tomą pakvietėme į svečius.)

(Angliškai galima vartoti žodį ask vietoje request ar invite. Lietuviškai negalima sakyti klausti vietoje prašyti ar kvesti.)

3. go - eiti, važiuoti, skristi, vykti

eiti - to walk. (Eiti galima tik pėsčiom.)

Važiuojama automobiliu, dviračiu, vežimu ir t.t.

Skrendama lėktuvu.

Vykti galima bet kokia susisiekimo priemone (automobiliu, traukiniu, laivu, lėktuvu...) ar pėsčiom.

4. play - žaisti, lošti, groti, skambinti, vaidinti, apsimesti

Žaidimai žaidžiami. (Kortomis lošiama. Šaškėmis, šachmatais ir pan. žaidžiama arba lošiama.)

Skambinama pianinu, kanklémis...

Grojama vargonais, smuiku, armonika...

Apsimetama, norint apgauti. (The dog played dead. Šuo apsimetė negyvu.)

Vaidinama teatre. (He played the part of Hamlet. Jis vaidino Hamleto rolę.)

5. get - gauti, pirkti, tapti

Už gaunamą daiktą nemokama. (Galima gauti dovaną, algą, laišką.)

Perkama už pinigus.

Tampama garsiu, dideliu, nesveiku ir t.t. (He got sick. Jis susirgo. He got rich quickly. Jis greit praturtėjo.)

6. because - nes, todėl kad (vartojami sakinio viduryje), kadangi (vartojamas sakinio pradžioje ir kartais viduryje)

that's why - todėl, užtai

because of - dėl

Pvz.: Dirbu, nes man reikia pinigų.
 Dirbu todėl, kad man reikia pinigų.
 Kadangi man reikia pinigų, dirbu.
 Man reikia pinigų. Todėl dirbu.

Jis dėl manęs atėjo. (He came because of me.)

Pratimas 1

Brūkšnių vietose išrašykite žodžius jeigu arba ar.

1. _____ bus gražus oras, eisime į parką.
2. _____ jau suplovei indus?
3. Nežinau, _____ Jurgis jau išėjo.
4. Paklausk mamytės, _____ ji išskalbė Jono marškinius.
5. Vaikai gaus dovanų, _____ jie bus geri.
6. Pasakyk, _____ mane myli.
7. _____ būčiau turtingas, nedirbčiau.
8. _____ šuo sveikas, jo nosis šalta.
9. Sužinok, _____ Giedrė eis su mumis.
10. Pažiūrėk, _____ baltiniai jau išdžiūvo.
11. _____ sveikas skaičius baigiasi nuliu, jis dalijasi iš penkių.
12. Bendratasis parodo, _____ priesagoje reikia ilgo balsio.

Pratimas 2

Išverskite šiuos sakinius į lietuvių kalbą.

1. Ask your mother for a new shirt.
2. I would have gotten the shoes, but I didn't like the color.
3. The man ate greedily, as if he were very hungry.
4. Please play the piano when you finish playing checkers.

5. Lets ask him to our house for dinner.
6. My father used to play the violin.
7. Are you going to California this year?
8. The teacher asked me if I did my homework.
9. I got a bike for Christmas.
10. I'm getting tired of peanut butter sandwiches.
11. Go to the store and get two loaves of bread.
12. Mike's father played Santa Claus last year.
13. If you stay out in the rain you'll get sick.
14. The old men were playing cards.
15. When it saw the wolf, the little animal played dead.

Pratimas 3

Brūkšnių vietose išrašykite žodžius todėl, nes arba kadangi.

1. Mano draugė gera; _____ aš ją myliu.
2. Savo draugę myliu, _____ ji yra gera.
3. _____ rytoj sekmadienis, šivakar vėliau gulsiu.
4. Nevažiuosiu į šokius _____, kad blogai jaučiuosi.
5. Neisiu į sporto aikštę, _____ ten nėra mano draugų.
6. Rytoj reikės daugiau mokytis, _____ poryt bus rašomasis darbas.
7. _____ pamečiau tušinuką, turėsiu rašyti pieštuku.
8. Smarkiai lyja. _____ pas tave neateisiu.
9. Žmogus pavogė kepalą duonos, _____ jis buvo labai alkanas.
10. Su Jumis nenoriu važiuoti _____, kad JOS neatsargiai važiuojate.
11. Mamytė tarkuoja krienus. _____ nemégstu jų kvapo, į vir-
12. Nemégstu žuvies kvapo. _____ į virtuvę neisiu.